

ВІДГУК

офіційного опонента – доктора юридичних наук, доцента Кравченка Івана Олександровича – на дисертацію Петухова Андрія Юрійовича «Адміністративно-правове забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Ступінь актуальності обраної теми. Основною місією будь-якого суспільства є забезпечення високого рівня та якості життя людей. Істотну роль тут відіграє держава, яка різною мірою і в різних формах, але постійно бере участь в економічних процесах на рівні як усього національного господарства, так і в окремих галузях, регіонах, проявляючи активність у податковій політиці, зовнішньоекономічній діяльності, організації контролю та виконання своїх зобов'язань перед населенням країни в соціальній сфері. Проте найбільш мобільним сегментом ринку з надання послуг населенню, у тому числі й пов'язаних із виконанням державою своїх зобов'язань перед громадянами країни, є підприємницькі структури, які є важливою складовою економічної системи. У зв'язку з цим актуальною є проблема координації інтересів бізнесу і суспільства. Питання про зв'язок між отриманням прибутку і виробництвом благ повинне вирішуватися з позиції соціальної функції бізнесу в суспільстві. Взаємодія бізнесу і влади відображає інтереси суспільства і є найважливішим чинником сталого розвитку країни. З огляду на це, актуальність і своєчасність дисертаційного дослідження Петухова Андрія Юрійовича «Адміністративно-правове забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні» не може викликати жодних сумнівів.

Роботу виконано відповідно до: Концепції реформування системи державної допомоги суб'єктам господарювання, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 січня 2010 р. № 81-р; Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015; Стратегії розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року, затвердженої

розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 р. № 504-р.; Пріоритетних напрямів наукових досліджень Університету сучасних знань на 2017–2022 рр., затверджених рішенням вченої ради Університету сучасних знань від 8 грудня 2016 р., протокол № 3.

Метою роботи є визначення сутності, змісту та особливостей адміністративно-правового забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні, а також можливостей його вдосконалення з урахуванням вітчизняної практики та зарубіжного досвіду.

Об'єкт та предмет дослідження сформульовані вдало і відповідають вимогам МОН України.

Методологічною основою дослідження стали загальні та спеціальні методи наукового пізнання. Їх застосування обумовлено системним підходом, що дало дисертанту можливість досліджувати проблеми в єдності їх змісту і юридичної форми.

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні дані органів державної влади та місцевого самоврядування, акти адміністративного законодавства; міжнародні нормативно-правові акти, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; статистичні дані органів місцевого самоврядування; політико-правова публіцистика; аналітичні матеріали; довідкові видання. Науково-теоретичне підґрунтя дослідження становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, теорії управління, загальної теорії держави і права, адміністративного права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативною основою дисертаційного дослідження є Конституція України, а також низка законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, норми яких закріплюють організаційні та правові засади взаємодії влади та бізнесу в Україні. Інформаційну та емпіричну основу роботи становить узагальнення практики взаємодії влади та бізнесу в Україні та зарубіжних країнах.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертаційна робота є дійсно одним із перших у науці адміністративного

права комплексним дослідженням сутності, змісту та особливостей адміністративно-правового забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні та можливостей його вдосконалення, з урахуванням вітчизняної практики та зарубіжного досвіду.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-правового забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні.

У результаті проведеного дослідження сформульовано ряд нових наукових положень, висновків, рекомендацій і пропозицій. Так, в дисертації вперше: визначено сутність взаємодії між владою та бізнесом як процесу взаємовпливу суб'єктів один на одного, що має свій прояв у врегульованій законом співпраці, та здійснюється шляхом досягнення спільних заходів, обумовлена єдиною метою та цілями щодо вирішення конкретних питань та прийняття відповідних управлінських рішень; надано класифікацію принципам взаємодії влади та бізнесу.

Окрім того, з позитивного боку слід відзначити, що в роботі:

- систематизовані напрямки адміністративно-правового регулювання взаємодії влади та бізнесу, а саме: 1) впорядкування відносин власності шляхом визначення тих сфер господарювання, де може бути використано механізм взаємодії владних структур та приватних; 2) чітке закріплення статусу суб'єктів взаємодії; 3) забезпечення стратегічних пріоритетів розвитку; 4) створення стабільних механізмів взаємодії; 5) гарантування захисту від несприятливих наслідків взаємодії; 6) забезпечення підґрунтя для формування інфраструктури; 7) розроблення дієвих способів контролю за процесами взаємодії; 8) розроблення, закріплення та реалізація правовідносин, які будуть вигідні для влади та бізнесу (с. 78);

- аргументовано, що основними ознаками державно-приватного партнерства, які його відрізняють від інших форм взаємодії є: 1) його сторонами є держава і бізнес; 2) під час реалізації державно-приватного партнерства приватному партнеру передається певна частина ризиків за виконану роботу; 3) взаємодія має правове закріплення; 4) обов'язкове внесення приватним партнером у спільний об'єкт державно-приватного партнерства певних інвестицій; 5) взаємодія має рівноправний характер; 6) довга тривалість відносин; 7) чітко виражена публічно-суспільна спрямованість (с.81);

- доведено, що шляхами вдосконалення правової основи взаємодії влади та бізнесу в Україні є: впровадження ефективної державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності з метою створення сприятливого підприємницького середовища для активної участі бізнесу в державних програмах; сприяння створенню інфраструктури розвитку підприємництва; удосконалення чинних правових актів, що регулюють питання взаємодії владних структур та приватного сектору; підвищення рівня довіри бізнесу до державних програм взаємодії та навпаки; вдосконалення системи економічного стимулювання бізнесу під час взаємодії з владою; верховенство закону, що зумовить підвищення ролі закону порівняно з підзаконними нормативно-правовими актами, виключить випадки подвійного тлумачення правих категорій чи явищ та сприятиме реалізації конституційного права кожного на підприємницьку діяльність (с.83-84);

- констатовано, що система реалізації взаємодії бізнесу та влади здійснюється на таких рівнях: перший – реалізація взаємодії влади та бізнесу на рівні центральних органів виконавчої влади; другий – реалізація взаємодії влади та бізнесу на рівні територіального утворення із залученням до вказаної діяльності територіальних органів державної влади та місцевого самоврядування, широкого кола громадян, що проживають на вказаній території, а також громадських об'єднань та інших неурядових організацій (с.142);

- слушно під адміністративно-правовими формами взаємодії влади та бізнесу в Україні запропоновано розуміти зовнішнє вираження змісту дій, які вчиняються у межах компетенції уповноваженими суб'єктами органів державної влади у сфері взаємодії та приватного сектору, та спрямовані на забезпечення їх ефективної спільної роботи з метою безпосереднього втілення, реалізації та запровадження дієвого механізму взаємодії у конкретних суспільних відносинах. До основної адміністративно-правової форми взаємодії влади та бізнесу в Україні слід віднести адміністративний договір, а додатковими визначити: створення робочих груп для підготовки законопроектів, пропозицій про зміни й доповнення до законодавства, обмін інформацією, розроблення й реалізація спільних програм та планів щодо взаємодії влади та бізнесу (с.143);

- з'ясовано, що напрямками вдосконалення адміністративного законодавства, яке регулює взаємодію влади та бізнесу, є: 1) внесення змін до чинного законодавства, а також імплементація міжнародного законодавства, з метою його уніфікації та єдиного розуміння учасниками взаємодії; 2) запровадження уніфікованих форм взаємодії влади та приватного сектору; 3) запровадження єдиного електронного реєстру договорів, які укладаються під час взаємодії влади та бізнесу; 4) встановлення чіткого розподілу компетенційних функцій між суб'єктами взаємодії; 5) запровадження єдиної системи відповідальності та вирішення спорів, які виникають у сфері взаємодії влади та бізнесу (с.186);

- акцентовано увагу на тому, що основними шляхами удосконалення організаційних засад взаємодії між владою та бізнесом в Україні є: 1) зміна орієнтації державного регулювання у сфері владно-приватних відносин з обмежувального на стимулюючий; 2) координація діяльності органів державної влади та посилення ролі органів місцевого самоврядування у сфері взаємодії влади та бізнесу шляхом розроблення та використання єдиного управлінського механізму; 3) удосконалення організаційної складової механізму взаємодії влади та бізнесу;

4) запровадження в діяльність навчальних закладів різних рівнів акредитації освітніх програм для підготовки фахівців у сфері державно-приватного партнерства (с.187-188).

Дискусійні положення та зауваження.

Разом з тим, дисертація не позбавлена певних недоліків та суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень, так:

1. Розкриваючи у Розділі 1 дисертаційного дослідження методологічні засади взаємодії влади та бізнесу в Україні здобувач робить низку цікавих з теоретичної та практичної точок зору висновків. Втім, висновки дисертанта були б більш змістовно наповненими, якби ним також була здійснена класифікація видів партнерства сучасної держави і бізнесу.

2. На сторінці 38 дисертації автор вказує, що в ході проведеного дослідження ним було з'ясовано особливості взаємодії влади та бізнесу. Разом із тим, запропонований дисертантом підхід до розуміння особливостей взаємодії влади та бізнесу потребує деталізації щодо існуючих проблемних питань у сфері партнерських відносин між владою та бізнесом.

3. Потребує доопрацювання запропоноване автором визначення поняття бізнесу як міждисциплінарної категорії а не лише як об'єкту адміністративно-правового регулювання.

4. У висновках до підрозділу 3.2. «Удосконалення адміністративного законодавства, яке регулює взаємодію влади та бізнесу» (с.173) здобувачу необхідно було не лише визначити напрями удосконалення відповідного законодавства, а й вказати на основні причини низької співпраці між владою та бізнесом.

5. Додатково хотілося б уточнити, яким чином автор пропонує зменшити кількість нормативно-правових актів, які регулюють відносини, що виникають у сфері взаємодії влади та бізнесу, а також адаптувати їх до європейських та міжнародних стандартів? (с. 186). Адже подібна пропозиція має досить узагальнений характер.

Вищенаведені зауваження, які в певній мірі носять характер побажань, не впливають на загальну позитивну оцінку якості виконаної дисертантом роботи. Теоретичні результати й наукові положення, які містяться в цій дисертації, характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий вклад автора в юридичну науку. Вдалих і логічно поєднаний вибір у дослідженні питань, їх актуальність, розумне співвідношення теоретичних міркувань та прикладів з практики, чіткість викладу матеріалу, аргументованість наукових висновків і узагальнень свідчать про значний науковий рівень проведеного дослідження та його практичне значення.

Зміст дисертаційної роботи висвітлений достатньо повно, виклад запропонованих в роботі положень базується на ґрунтовному опрацюванні літературних джерел із проблематики дисертаційного дослідження. Автор сформулював свої висновки, які здатні стати значним внеском у розвиток адміністративного права.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані у дисертації положення, пропозиції, рекомендації та висновки можуть бути використані у: науково-дослідній сфері – як підґрунтя для подальших теоретико-правових досліджень питань взаємодії влади та бізнесу в Україні; правотворчій діяльності – для вдосконалення вітчизняного законодавства під час підготовки й уточнення низки законодавчих та підзаконних актів з питань взаємодії влади та бізнесу в Україні; правозастосовній діяльності – з метою підвищення ефективності взаємодії влади та бізнесу в Україні; освітньому процесі – під час підготовки підручників та навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративна діяльність», «Судові та правоохоронні органи», «Господарське право»; вони вже використовуються в ході проведення занять із зазначених дисциплін у Сумському державному університеті. Їх враховано також у навчально-методичних розробках, підготовлених автором.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до вимог, встановлених МОН України.

Усе викладене дає підстави для висновку про те, що дисертаційне дослідження Петухова Андрія Юрійовича «Адміністративно-правове забезпечення взаємодії влади та бізнесу в Україні» є самостійним завершеним дослідженням, в якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукове завдання, яке має вагомe значення для науки адміністративного права України. А відтак, є всі підстави відмітити, що дисертація відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ

доцент кафедри адміністративного та інформаційного права юридичного факультету Сумського національного аграрного університету
доктор юридичних наук, доцент

І.О. Кравченко

Підпис *Кравченко І.О.*
Засвідчую
Начальник загального відділу

